

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ ІМУНІЗАЦІЇ-2024

24-30 квітня

24 квітня 2024 року стартує Український тиждень імунізації, який відбувається одночасно з Європейським тижнем імунізації.

Його мета — нагадати про важливість щеплень для захисту від інфекційних хвороб людей різного віку.

В умовах воєнного стану імунізація — чи не найбільш ефективний метод убезпечити себе та своїх дітей від тяжких захворювань та їхніх наслідків.

В Україні всі діти мають обов'язково отримати щеплення проти десяти захворювань:

- **туберкульозу,**
- **поліомієліту,**
- **дифтерії,**
- **кашлюка,**
- **правця,**
- **кору,**
- **гепатиту В,**
- **гемофільної інфекції,**
- **краснухи,**
- **епідемічного паротиту.**

Ці вакцини безоплатні, їх закупають державним коштом. Для всіх дорослих потрібно кожні десять років поновлювати щеплення від дифтерії та правця.

Переривання планової вакцинації — відповідно до національного календаря профілактичних щеплень — навіть на короткий період, підвищує ймовірність спалахів інфекцій і захворювань, які попереджає вакцинація.

Важливо зробити й додаткові щеплення з урахуванням епідсезону — проти грипу та COVID-19. Якщо ви вже маєте 2 дози, то попіклуйтеся про бустерну чи

додаткову. Вакцинація — єдиний спосіб захиститися від потенційно смертельних недуг і можливість уникнути додаткових навантажень і на здоров'я громадян, і на систему охорони здоров'я загалом. Щороку вакцинація рятує 2–3 млн людей в усьому

світі від небезпечних захворювань та щороку запобігає 1,5 млн летальних випадків унаслідок інфекційних хвороб.

Сьогодні в умовах війни імунізація є питанням національної безпеки, оскільки здоров'я українців — усіх разом і кожного зокрема, залежить від рівня охоплення щепленнями в країні.

Ніхто не повинен померти від хвороби, яку можна попередити вакциною.

Докладно про кожне захворювання з Календаря профілактичних щеплень

Гепатит В

Щеплення проти гепатиту В роблять малюку в перші 24 години життя. Це одне з перших батьківських рішень на користь життя малюка.

Тому відмова або відтермінування — загрожують!

Вірус гепатиту В порушує функціонування печінки. Тривале перебування вірусу в клітинах печінки провокує розвиток цирозу й раку печінки, що майже завжди летальне.

Розвиток хронічної інфекції більше розповсюджений серед дітей грудного віку, інфікованих їхніми матерями, або до досягнення п'ятирічного віку. Саме тому важливо отримати всі три дози вакцини, бо від цього залежить рівень захисту дитини.

Дорослим також варто дізнатися чи мають вони щеплення. Адже вакцину проти вірусного гепатиту В ввели до програми імунізації дітей в Україні лише з 2001 року. Тому, якщо ви народилися до 2001 року, імовірно, що щеплення від вірусного гепатиту В у вас немає. Зверніться до свого лікаря та проконсультуйтеся щодо отримання вакцини!

Вірусом можна інфікуватися в лікарні, вдома, у стоматологічному кабінеті, у перукарні, під час контакту з інфікованими предметами — зубною щіткою, залізним гребінцем, ножицями, якими користувалася інфікована людина.

Лікування вірусного гепатиту В довготривале. Надійним захистом від цієї недуги є щеплення. Воно захищає більше, ніж на 95 % і формує довічний імунітет.

Туберкульоз (вакцина БЦЖ)

Як вберегти немовля від важких форм туберкульозу?

Відповідь проста й однозначна — вакцина БЦЖ.

Вона запобігає розвитку туберкульозного менінгіту або міліарного туберкульозу, які особливо небезпечні для дітей першого року життя. Її вводять на 3–5 день життя дитини. Це рекомендований вік для вакцинації, однак діти старше 5 днів також можуть бути вакциновані, якщо раніше вони не були щеплені з об'єктивних причин.

Щеплення допоможе імунній системі малюка підготуватися до можливих зустрічей з інфекцією й натренувати організм на боротьбу з нею.

Шановні батьки, поки не загоїлося місце щеплення, не можна:

- робити масаж руки дитини;

- наносити крем або мазь на місце щеплення;
- накладати на місце щеплення пластир;
- видаляти або чухати скоринку.

Поліомієліт

Сьогодні наші діти потребують уваги та захисту, як ніколи. Спалах поліомієліту досі не відступив! Тому потрібно зробити все можливе, аби вони не зазнали страшних інфекційних захворювань.

Вакцинація проти поліомієліту внесена до Національного календаря щеплень України та обов'язкова у всіх країнах Європи.

Зазвичай симптоми схожі на ГКІ або грип чи ГРВІ. Поки людина думає, що в неї грип, вірус поліомієліту підступно розповсюджується організмом. І згодом виникають рухові розлади. Вони виражаються сильними болями в м'язах, паралічем, що розвивається за кілька годин, вражаючи ноги, плечі, груди, живіт, обличчя тощо.

Згодом хвороба призводить до смерті від неможливості дихати. У разі одужання функції уражених хворобою нервів та м'язів не відновлюються, також можливі небезпечні ускладнення — пневмонія, міокардит, важкі шлунково-кишкові розлади з кровотечею тощо.

Вірус передається під час контакту з калом або слиною інфікованої людини: як правило, через брудні руки до рота, а після цього розмножується в кишківнику. Джерелом інфекції можуть стати побутові предмети та іграшки.

Ліків проти поліомієліту не існує, однак його можна попередити за допомогою імунізації.

Діти до 5 років найбільш сприйнятливі до вірусу поліомієліту. Тому щеплення роблять із раннього віку:

- у 2 та 4 місяці життя — інактивованою поліомієлітною вакциною (ІПВ);
- у 6 та 18 місяців, а також 6 і 14 років — оральною поліомієлітною вакциною (ОПВ).

Обидві вакцини формують імунітет до поліомієліту, а ОПВ запобігає передаванню хвороби іншим людям завдяки тому, що формує імунітет у кишківнику та перериває передавання збудника.

Дифтерія

Чим небезпечна дифтерія в час війни та як від неї вберегтися?

Дифтерія — гостре інфекційне захворювання. Збудник — дифтерійна паличка. Коли вона потрапляє в дихальну систему, вона виробляє токсин, який потрапляє до крові й уражає різні органи, найчастіше — серце, нервову систему, нирки.

Передається інфекція повітряним шляхом і може проявлятися болями в горлі, підвищеною температурою, лихоманкою, набряком слизової оболонки гортані, нальотом на мигдаликах сірого кольору, осиплістю голосу. Призводить до ускладнення дихання. В час війни існує особливо великий ризик інфікування.

Єдиний спосіб захиститися від дифтерії — вакцинація.

Дітям її проводять за схемою: 2, 4, 6, 18 місяців життя, 6, 16 років, і вже потім дорослі мають ревакцинуватися кожні 10 років.

Ефективність щеплень становить 95–100 %, тож навіть не зволікайте — дбайте і про малечу, і про себе.

Правець

Військові умови з обмеженим доступом до проточної води й засобів гігієни, а також із підвищеним ризиком поранень є ідеальним середовищем для виникнення правця. Це — інфекційна хвороба, яку спричиняють бактерії *Clostridium tetani*. Вони живуть у ґрунті та кишковому тракті тварин.

Від людини до людини це захворювання не передається. Інфікування правцем відбувається при потраплянні бруду в рану або поріз, унаслідок укусів тварин чи травмування гострими предметами, уламками деревини.

Правець вражає нервову систему і проявляється сильними судомами, що може призвести до переломів кісток, проблем із ковтанням. Хвора людина відчуває сильні болі.

Прогноз у разі захворювання несприятливий. Навіть попри екстрену реанімацію та оперативне медичне втручання смертність досягає 70 %. Смерть, як правило, настає через спазм дихальних м'язів і параліч серцевого м'яза.

Єдиний надійний спосіб захиститися від правця — щеплення, ефективність якого становить 95–100 %.

Дітям щеплення роблять у 2, 4, 6, 18 місяців, 6 та 16 років. Утім імунітет не зберігається на все життя. Тому необхідна ревакцинація у 26, 36, 46, 56, 66 і далі — кожні десять років. Вчасна ревакцинація є вкрай важливою.

Звертаємося до всіх дорослих: перевірте свій вакцинальний статус. Коли ви востаннє отримували щеплення проти правця? Якщо минуло понад 10 років, — обов'язково зверніться до найближчої амбулаторії або до медичного працівника в центрі розміщення внутрішньо переміщених осіб.

Кашлюк

Кашлюк — це вкрай заразне захворювання. Недуга характеризується запаленням дихальних шляхів, а найпоширеніша ознака — затяжний кашель. Діти, які інфікувалися кашлюком, можуть мати напади кашлю протягом 4–8 тижнів.

У немовлят кашлюк може супроводжуватися тимчасовим припиненням дихальних рухів. Пневмонія є досить поширеним ускладненням від кашлюку. Рідше виникають конвульсії й ураження головного мозку.

Симптоми зазвичай з'являються через 7–10 днів після інфікування: помірний жар, нежить, кашель, який, як правило, переходить у судомний кашель. За перших симптомів негайно звертайтеся до лікаря.

Кашлюк легко поширюється від людини до людини, здебільшого під час кашлю чи чхання.

Запобігти кашлюку можна завдяки вакцинації. Відповідно до Національного календаря щеплень, вакцинувати дітей для профілактики кашлюку необхідно у віці 2, 4, 6 і 18 місяців.

Перевірте вакцинальний статус своєї дитини. Поспішайте надолужити пропущені!

Кір, паротит, краснуха (вакцина КПК)

Кір — одна з головних причин дитячої смертності у світі. В Україну повернувся спалах кору! Захворювання має тяжкий перебіг і часто потребує госпіталізації. Може призвести до пневмонії, вушної інфекції, запалення мозку, інших серйозних ускладнень, а також до інвалідності та смерті.

Вірус кору — надзвичайно заразний. Він швидко передається від інфікованої людини до здорової під час вдихання найдрібніших крапель слизу, які потрапили в повітря при чханні, кашлі або розмові хворого.

На 4–5 день інфікування з'являється червоний висип, який починається зі шкіри голови й обличчя, а згодом розповсюджується на все тіло. На 6–12 день з'являються висока температура, нежить, кашель, іноді блювання і пронос. Хвороба із симптомами триває до 4 тижнів і більше.

Краснуха — типова дитяча хвороба. Перебіг краснухи трохи нагадує кір або ГРВІ: підвищення температури, червона висипка по всьому тілу, збільшення потиличних лімфовузлів. Джерелом інфекції є хвора людина, навіть за відсутності проявів.

Попри те, що часто краснуха перебігає в дітей легко, у підлітків та дорослих це захворювання може спричинити тяжкі ускладнення. Зокрема, захворювання суглобів, розлади центральної нервової системи.

Особливо небезпечною хвороба є для вагітних жінок, оскільки може призвести до викиднів, мертвонародженості або множинних вроджених вад плода.

Епідемічний паротит у народі більш відомий під назвою свинка, оскільки через ураження слинних залоз хворий має дуже специфічний вигляд. Для хвороби характерне болісне опухання привушних, слинних, підшлункової, статевих залоз.

Від хвороби найчастіше страждають підлітки та дорослі. Для дорослих прояви та наслідки можуть бути значно тяжчими й навіть летальними.

Вірус може вражати нервову систему, призводити до запальних процесів у мозку, молочних залозах, яєчках, втрати слуху. У чоловіків може призвести до безпліддя, а у вагітних жінок — до викидня або ж передчасних пологів.

Інфекція поширюється повітряно-крапельним і контактним-побутовим шляхом, а захворіти дитина може в дитячому садочку, школі чи будь-якому місці, де діти активно взаємодіють.

Противірусної терапії від цих трьох недуг не існує. Єдиний надійний захист від можливих ускладнень — вакцинація. Дві дози вакцини забезпечують довічний захист від захворювання у віці 12 місяців та 6 років. У дорослому віці радять ревакцинуватися, щоби закріпити ефективність вакцини. **Пам'ятайте: щеплення вакциною КПК є набагато безпечнішим, ніж будь-яка з цих трьох хвороб.**

Гемофільна інфекція

Одним із головних її збудників є гемофільна паличка типу Б, яка призводить до захворювання Ніб-інфекцією. Ніб-інфекція або гемофільна інфекція може призвести й до тяжких хвороб — гнійний менінгіт, ураження нервової системи, епіглотит (тяжкий набряк горла), отит, сепсис (інфекція крові) та інші.

Передається інфекція повітряно-крапельним шляхом або контактно.

За статистикою від 3 до 6 % випадків гемофільної інфекції типу Б у дітей є фатальними; до 20 % пацієнтів, які вижили після менінгіту, спричиненого Ніб, втрачають слух або мають неврологічні ускладнення.

У зоні найвищого ризику діти віком від 6 місяців до 4 років. Однак вразити хвороба може й підлітків і навіть дорослих.

Найбільш ефективним методом профілактики захворювання є вакцинація. Вона може проводитися моновакцинами та комбінованими вакцинами, що містять Ніб-компонент.

Щеплення для профілактики Ніб-інфекції необхідно проводити у віці 2, 4 і 12 місяців.

Ніхто не повинен померти від хвороби, яку можна попередити вакциною. Тож вакцинують себе, своїх дітей без жодних роздумів!